

Л. В. Антонова, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

<https://orcid.org/0000-0003-2975-6453>

С. М. Гололобов, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили

<https://orcid.org/0000-0002-6283-003X>

А. В. Антонов, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка»

<https://orcid.org/0000-0003-0495-7056>

АДАПТИВНЕ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРИВАЛОЇ ВОЄННО-БЕЗПЕКОВОЇ КРИЗИ

У статті обґрунтовано концептуальні засади адаптивного державного регулювання ринку електричної енергії України в умовах тривалої воєнно-безпекової кризи та наближення національного регулювання до правил внутрішнього енергетичного ринку ЄС. Визначено, що зміна безпекових, економічних та інституційних умов потребує регулярної актуалізації доказової основи спеціального регуляторного втручання. Розкрито зміст принципу самостійного повторного обґрунтування, відповідно до якого продовження такого втручання розглядається як окреме публічно-управлінське рішення, що не може автоматично ґрунтуватися лише на первинних кризових підставах. Запропоновано п'ять ключових питань актуальної доказової перевірки: збереження проблеми, результативність заходу, його небажані наслідки, наявність менш викривлювальної альтернативи та ризику припинення. Сформовано якісну матрицю управлінського вибору, що поєднує поточну потребу у втручанні з ризиком його різкого припинення та передбачає можливість продовження, уточнення, заміни, поетапного згорання або припинення заходу. Показано застосовність запропонованого підходу до регулювання ринку електричної енергії України з урахуванням динаміки граничних цін і євроінтеграційного напрямку розвитку ринку. Наукова новизна полягає в конкретизації доказової самостійності рішення про подальшу дію спеціального регуляторного втручання як складової адаптивного державного регулювання. Подальших досліджень вимагає емпірична апробація принципу самостійного повторного обґрунтування продовження спеціального державного регуляторного втручання на окремих видах регулювання ринку електричної енергії із визначенням релевантних джерел даних і критеріїв їх достатності, що має становити окремий етап дослідження та не повинна підмінятися умовними числовими прикладами.

Ключові слова: енергетична безпека; адаптивне державне регулювання; ринок електричної енергії; спеціальне регуляторне втручання; воєнно-безпекова криза; доказова основа; самостійне повторне обґрунтування; управлінський вибір; енергетична політика; енергетична сфера; європейська інтеграція.

L. V. Antonova, S. M. Hololobov, A. V. Antonov. Adaptive state regulation of Ukraine's electricity market in the context of a protracted military and security crisis

This article sets out the rationale for adaptive state regulation of Ukraine's electricity market in the context of a protracted military and security crisis and the alignment of national regulation with the rules of the EU's internal energy market. It is established that changes in security, economic and institutional conditions necessitate regular updating of the evidence base for specific regulatory intervention. The article elaborates on the principle of independent re-justification, according to which the continuation of such intervention is regarded as a separate public-administration decision that cannot automatically be based solely on the original crisis-related grounds. Five key questions for a current evidence-based review are proposed: the persistence of the problem, the effectiveness of the measure, its unintended consequences, the availability of a less distorting alternative, and the risks of termination. A qualitative matrix of managerial choice has been developed, which combines the current need for intervention with the risk of its abrupt termination and provides for the possibility of continuing, refining, replacing, phasing out or terminating the measure. The applicability of the proposed approach to the regulation of Ukraine's electricity market has been demonstrated, taking into account the dynamics of price caps and the market's development towards European integration. The scientific novelty lies in specifying the evidential

© Л. В. Антонова, С. М. Гололобов, А. В. Антонов, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

autonomy of the decision on the continuation of special regulatory intervention as a component of adaptive state regulation. Further research requires empirical testing of the principle of independent re-substantiation of the continuation of special state regulatory intervention in certain types of electricity market regulation with the identification of relevant data sources and criteria for their sufficiency, which should constitute a separate stage of research and should not be replaced by conditional numerical examples.

Key words: *Energy security adaptive state regulation; electricity market; special regulatory intervention; military-security crisis; evidential basis; independent re-justification; managerial choice; energy policy; energy sector; European integration.*

Постановка проблеми. Ринок електричної енергії України функціонує в умовах тривалої воєнно-безпекової кризи, що поєднує необхідність забезпечення стійкості енергосистеми та безпеки постачання з подальшою інтеграцією національного енергетичного ринку до внутрішнього ринку ЄС. Закон України від 07.04.2026 № 4834-IX [1] закріплює подальшу імплементацію норм європейського права у сферах інтеграції енергетичних ринків, безпеки постачання та конкурентоспроможності, тоді як матеріали Секретаріату Енергетичного Співтовариства засвідчують одночасне збереження потреби у кризовому управлінні та продовження наближення України до *acquis* ЄС (сукупності правових норм, правил і стандартів ЄС) [2]. За таких умов державне регулювання набуває адаптивного характеру: його параметри мають коригуватися відповідно до динаміки безпекових, економічних та інституційних чинників.

Особливого значення набуває співвідношення спеціальних регуляторних заходів із правилами європейського енергетичного ринку. Стаття 10 Регламенту (ЄС) 2019/943 встановлює загальний принцип вільного формування оптових цін, допускаючи водночас визначені технічні цінові межі для організованих сегментів ринку [3]. Натомість ст. 5 Директиви (ЄС) 2019/944 регламентує публічне втручання передусім у ціни постачання електричної енергії споживачам [4]. Це зумовлює необхідність методологічно розмежовувати різні правові режими цінового регулювання та оцінювати національні регуляторні заходи не лише з позицій їх антикризової доцільності, а й з огляду на поступове наближення України до європейської моделі функціонування ринку.

Практика Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, підтверджує адаптивність такого регулювання. Упродовж 2023–2026 років параметри граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому та балансуєчому ринках неодноразово переглядалися: відповідні зміни послідовно закріплювалися постановами № 1126 від 27.06.2023 [5], № 2099 від 09.11.2023 [6], № 949 від 20.05.2024 [7], № 796 від 27.05.2025 [8], № 1133 від 25.07.2025 [9], № 70 від 16.01.2026 [10] та № 621 від 23.04.2026 [11]. Така нормативна динаміка засвідчує, що спеціальне державне регуляторне втручання не є статичним управлінським рішенням, а потребує періодичного перегляду відповідно до трансформації умов функціонування енергетичного ринку.

Відтак науково-практична проблема полягає у визначенні засад **адаптивного державного регулювання ринку електричної енергії**, за яких продовження, зміна, заміна, поетапне згорання або припинення спеціального регуляторного втручання мають ґрунтуватися не лише на первинних кризових підставах, а й на актуальній доказовій оцінці стану ринку, результативності застосованих заходів, їх небажаних наслідків, доступних альтернатив і ризиків зміни регуляторного режиму. Саме необхідність забезпечення такої адаптивності державного регулювання в умовах тривалої воєнно-безпекової кризи визначає актуальність представленого дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні засади адаптивного державного регулювання сформовано в межах кількох наукових підходів. ОЕСР у концепції *ex post evaluation* наголошує на оцінюванні фактичної результативності регулювання, його небажаних наслідків і потреби в коригуванні [12]. Р. Ondřejek і F. Horák пов'язують необхідність та пропорційність кризових регуляторних заходів із рівнем невизначеності, що змінюється в часі [13]. S. Molloy зазначає, що *sunset clauses* – положення про припинення дії після встановленого строку – не замінюють змістовного перегляду заходу перед його продовженням [14].

F. Costa та F. Gerard довели можливість збереження ефектів тимчасового енергозберігального регулювання після завершення його дії, що потребує врахування ризиків різкого припинення втручання [15]. Г. Дзюба пов'язує адаптивність державного управління з керованою зміною параметрів, валідацією даних, простежуваністю рішень і публічною підзвітністю [16].

Отже, наукові праці [12–16] обґрунтовують необхідність оцінювання результативності, пропорційності, часових меж і наслідків припинення регулювання. Водночас недостатньо розробленим залишається механізм формування **актуальної доказової основи адаптивного рішення** щодо продовження, зміни, заміни, поетапного згорання або припинення спеціального регуляторного втручання в умовах тривалої воєнно-безпекової кризи. Саме ця наукова прогалина визначає спрямованість представленого дослідження.

Мета дослідження – обґрунтувати засади адаптивного державного регулювання ринку електричної енергії України в умовах тривалої воєнно-безпекової кризи на основі принципу самостійного повторного обґрунтування регуляторного втручання та актуалізації його доказової основи.

Виклад основного матеріалу. *Понятійні межі дослідження.* У дослідженні розмежовано поняття «спеціальне державне регуляторне втручання» та «самостійне повторне обґрунтування». Під *спеціальним державним регуляторним втручанням* розуміється винятковий владний регуляторний захід, що застосовується компетентним суб'єктом публічного управління в умовах кризи та змінює звичайні умови функціонування ринку електричної енергії з метою досягнення публічної мети. Дослідження не охоплює звичайне ліцензування, технічне регулювання,

постійний нагляд, визначення оптимального рівня граничної ціни та оцінювання економічної ефективності окремих рішень регулятора.

Під *самостійним повторним обґрунтуванням* розуміється принцип публічного управління, за яким продовження спеціального регуляторного втручання є окремим управлінським рішенням, що має ґрунтуватися на актуальній доказовій основі [12–14]. Первинне обґрунтування зберігає значення вихідного контексту, але не є автоматично достатньою підставою для подальшої дії заходу за змінених умов.

Необхідність актуалізації доказової основи рішення про продовження втручання. Кризові рішення можуть ухвалюватися за обмеженої інформації [13], однак із часом накопичуються нові дані про результати, побічні наслідки, альтернативи та ризики припинення регуляторного заходу. Тому його подальша дія потребує актуального обґрунтування, а не автоматичного відтворення первинної аргументації (рис. 1).

Рисунок 1 відображає перехід від первинного кризового обґрунтування до самостійного управлінського вибору на основі актуалізованих даних.

П'ять ключових питань повторного обґрунтування рішення про продовження спеціального регуляторного втручання. Актуальна доказова перевірка охоплює п'ять взаємопов'язаних питань щодо потреби у втручанні, його результативності, небажаних наслідків, альтернатив і ризиків припинення (табл. 1).

Запропоновані питання формують структуровану доказову основу управлінського вибору та узгоджуються з підходами до оцінювання чинного регулювання [12].

Вибір управлінського рішення за результатами самостійного повторного обґрунтування. Після завершення повторного обґрунтування постає окреме управлінське завдання – перетворити отриману доказову основу на зрозумілий варіант подальшої дії. Для цього пропонується якісна матриця (рис. 2), яка використовує лише дві ознаки: поточну потребу у спеціальному регуляторному втручанні та ризик його різкого припинення. Такий вибір є свідомим: перша ознака характеризує, чи зберігається змістовна підстава для подальшого втручання, а друга – чи є безпечним негайний вихід із чинного режиму. Разом вони дають змогу відокремити питання «чи потрібно продовжувати втручання» від питання «як саме можна його змінити або припинити»; водночас матриця не дублює п'ять попередньо сформульованих питань і не створює псевдоточних числових порогів.

Матриця має пояснювальний характер і використовується для впорядкування можливих рішень після змістового оцінювання доказів, а не для автоматичного визначення результату.

Матриця показує, що однакова оцінка поточної потреби у втручанні може призводити до різних управлінських рішень залежно від ризику різкого припинення. Якщо потреба зберігається, обґрунтованим є продовження заходу або уточнення його параметрів; за високого ризику припинення доцільно одночасно готувати умови для безпечної подальшої зміни режиму. Якщо потреба істотно зменшилася, низький ризик припинення відкриває можливість завершити дію заходу, тоді як високий ризик обґрунтовує його заміну або поетапне згортання. Таким чином,

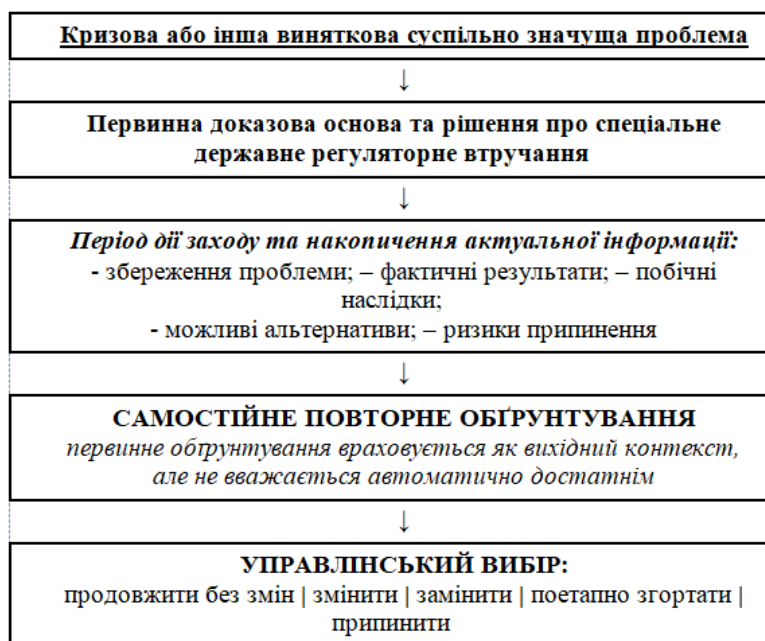

Рис. 1. Логіка переходу від первинного обґрунтування до рішення про подальшу дію спеціального державного регуляторного втручання

Джерело: узагальнено авторами з урахуванням [12–14].

**П'ять ключових питань для актуального повторного обґрунтування рішення
про продовження спеціального державного регуляторного втручання**

Ключове питання повторного обґрунтування	Зміст актуальної доказової перевірки	Значення для подальшого управлінського рішення
1. Чи зберігається проблема, для розв'язання якої було запроваджено захід?	Встановлюються актуальний характер, масштаб і динаміка проблеми; перевіряється, чи збереглися обставини, що обґрунтовували потребу у втручанні [12-14]	Дає відповідь на базове питання, чи зберігається сама потреба у спеціальному регуляторному втручанні
2. Чи забезпечує захід досягнення заявленої публічної мети?	Оцінюються фактичні результати заходу за доступними, актуальними та перевірюваними даними; зіставляються заявлена мета і реально отриманий результат [12]	Дозволяє відрізнити формальне збереження заходу від його підтвердженої результативності
3. Які небажані наслідки виникли або посилюються під час дії заходу?	Перевіряється вплив на конкуренцію, ліквідність ринку, цінові сигнали, учасників ринку, інвестиційну передбачуваність і споживачів; враховуються наслідки, які могли бути невідомими під час первинного рішення [12]	Дає змогу оцінити не лише користь, а й ризики та негативні наслідки подальшого збереження втручання
4. Чи існує інший регуляторний інструмент, здатний досягти тієї самої публічної мети з меншим викривленням ринкових механізмів?	Перевіряється наявність реально доступної та придатної альтернативи, яка забезпечує досягнення тієї самої мети з меншим втручанням у звичайні умови функціонування ринку [12, 13]	Створює підставу для збереження чинного заходу, його коригування або заміни менш викривлювальним інструментом
5. Які наслідки може спричинити швидке припинення заходу?	Оцінюються ризики для безпеки постачання, споживачів, учасників ринку, контрактних і фінансових відносин, а також можливі наслідки різкої зміни регуляторного режиму [14, 15]	Дає змогу визначити, чи можливе негайне припинення заходу, чи обґрунтованішими є його заміна або поетапне згортання

Джерело: систематизовано авторами з урахуванням [12–15].

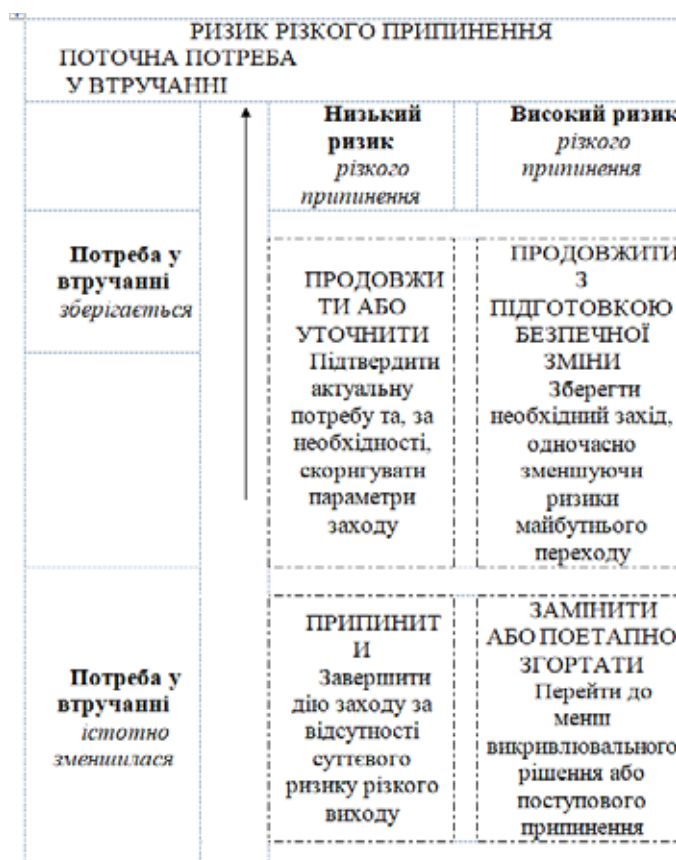

Рис. 2. Матриця вибору управлінського рішення за результатами самостійного повторного обґрунтування спеціального державного регуляторного втручання

Джерело: сформовано авторами за результатами проведеного дослідження

матриця не визначає рішення наперед, а робить явним співвідношення між актуальною потребою у втручанні та допустимим способом виходу з нього. Далі цей принцип застосовано до перехідного стану ринку електричної енергії України.

Застосування принципу на ринку електричної енергії України. Неодноразова зміна граничних цін у 2023–2026 роках [5–11] та подальше наближення українського ринку до правил ЄС [1] підтверджують необхідність актуального обґрунтування кожного рішення про збереження або зміну спеціального регуляторного втручання. При цьому слід розмежовувати правила роздрібного ціноутворення, визначені Директивою (ЄС) 2019/944 [4], та оптового ціноутворення, врегульованого Регламентом (ЄС) 2019/943 [3].

Межі застосування принципу. Запропонований принцип не визначає максимальної тривалості втручання, числових порогів його припинення чи оптимального рівня граничної ціни та не оцінює економічну ефективність окремих рішень регулятора. Його інструменти структурують обґрунтування управлінського вибору, який залежить від виду заходу, безпекових умов, повноважень суб'єкта управління та якості доступних даних.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене теоретичне дослідження умов доказового обґрунтування продовження спеціального державного регуляторного втручання в ринок електричної енергії України дає підстави для таких основних висновків.

По-перше, первинне запровадження спеціального регуляторного втручання та рішення про його подальше продовження ухвалюються за різної інформаційної основи. З часом можуть змінюватися масштаб проблеми, фактична результативність заходу, його небажані наслідки, доступні альтернативи та ризики припинення. Тому первинне кризове обґрунтування не може автоматично вважатися достатньою підставою для подальшого незмінного застосування заходу.

По-друге, центральним теоретичним результатом дослідження є *принцип самостійного повторного обґрунтування продовження спеціального державного регуляторного втручання*, відповідно до якого продовження заходу розглядається як окреме публічно-управлінське рішення, що має спиратися на актуальну доказову основу. Первинне обґрунтування при цьому зберігає значення вихідного контексту, але не підміняє нове обґрунтування.

По-третє, для практичного застосування цього принципу запропоновано *п'ять ключових питань актуальної доказової перевірки рішення про продовження спеціального державного регуляторного втручання*: 1) чи зберігається проблема, для розв'язання якої запроваджено захід; 2) чи забезпечує захід досягнення заявленої публічної мети; 3) які небажані наслідки виникли або посилюються; 4) чи існує інший регуляторний інструмент із меншим викривленням ринкових механізмів; 5) які наслідки може спричинити швидке припинення заходу. Така система питань структурує доказову основу рішення без застосування формул, вагових коефіцієнтів чи штучних числових індексів.

По-четверте, результат повторного обґрунтування не зводиться до бінарного вибору «продовжити або припинити». Запропонована *матриця управлінського вибору* показує, що залежно від поточної потреби у втручанні та ризику його різкого припинення обґрунтованими можуть бути: продовження; уточнення; заміна; поетапне згортання; припинення заходу.

Наукова новизна дослідження полягає не у самій вимозі періодично переглядати тимчасове регулювання, а в *концептуальній конкретизації доказової самостійності рішення про його продовження*: попереднє обґрунтування пояснює запровадження заходу, тоді як його подальша дія потребує актуального самостійного обґрунтування.

Перспективою подальших досліджень є емпірична апробація принципу самостійного повторного обґрунтування продовження спеціального державного регуляторного втручання на окремих видах регулювання ринку електричної енергії, зокрема на системі граничних цін та механізмах покладення спеціальних обов'язків, із визначенням релевантних джерел даних і критеріїв їх достатності. Така апробація має становити окремих етап дослідження та не повинна підмінятися умовними числовими прикладами.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики : Закон України від 07.04.2026 № 4834-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4834-20#Text>.
2. Energy Community Secretariat. Q1 2026 Report of Ukraine Energy Market Observatory. 11 June 2026. URL: <https://www.energy-community.org/Ukraine/observatory.html>.
3. Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the internal market for electricity (recast) : consolidated text of 16.07.2024. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02019R0943-20240716>.
4. Directive (EU) 2019/944 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU (recast) : consolidated text of 12.10.2025. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02019L0944-20251012>.
5. Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансу-ючому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та ко-

мунальних послуг від 27.06.2023 № 1126. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-vstanovlennya-granichnih-cin-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku>.

6. Про граничні ціни на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 09.11.2023 № 2099. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku>.

7. Про граничні ціни на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 20.05.2024 № 949. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku-2>.

8. Про граничні ціни на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.05.2025 № 796. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku-4>.

9. Про граничні ціни на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 25.07.2025 № 1133. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku-5>.

10. Про граничні ціни на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 16.01.2026 № 70. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku-6>.

11. Про граничні ціни на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку : постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 23.04.2026 № 621. *Офіційний вебпортал Регулятора*. URL: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-hranychni-tsiny-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuiuchomu-rynku>.

12. OECD. OECD Regulatory Policy Outlook 2025. Paris : *OECD Publishing*, 2025. 233 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/56b60e39-en>.

13. Ondřejek P., Horák F. Proportionality during Times of Crisis: Precautionary Application of Proportionality Analysis in the Judicial Review of Emergency Measures. *European Constitutional Law Review*. 2024. Vol. 20, issue 1. P. 27–51. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1574019624000051>.

14. Molloy S. Approach with Caution: Sunset Clauses as Safeguards of Democracy? *European Journal of Law Reform*. 2021. Vol. 23, issue 2. P. 147-166. DOI: <https://doi.org/10.5553/EJLR/138723702021023002001>.

15. Costa F., Gerard F. Hysteresis and the Welfare Effect of Corrective Policies: Theory and Evidence from an Energy-Saving Program. *Journal of Political Economy*. 2021. Vol. 129, issue 6. P. 1705–1743. DOI: <https://doi.org/10.1086/713729>.

16. Дзюба Г. М. Динамічні ключові показники ефективності як інструмент адаптивного державного управління: методологія, ризики, можливості імплементації в Україні. *Економіка, управління та адміністрування*. 2026. № 1 (115). С. 162–169. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2026-1\(115\)-162-169](https://doi.org/10.26642/ema-2026-1(115)-162-169).

References:

1. Verkhovna Rada Ukrainy (2026), *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo implementatsii norm yevropeiskoho prava z intehtatsii enerhetychnykh rynkiv, pidvyshchennia bezpeky postachannia ta konkurentospromozhnosti u sferi enerhetyky*, Zakon Ukrainy vid 7 kvitnia, No. 4834-IX, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4834-20#Text>.

2. Energy Community Secretariat (2026), *Q1 2026 Report of Ukraine Energy Market Observatory*, 11 June, [Online], available at: <https://www.energy-community.org/Ukraine/observatory.html>.

3. European Parliament and Council of the European Union (2019), *Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the internal market for electricity (recast)*, consolidated text of 16 July 2024, EUR-Lex, [Online], available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02019R0943-20240716>.

4. European Parliament and Council of the European Union (2019), *Directive (EU) 2019/944 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU (recast)*, consolidated text of 12 October 2025, EUR-Lex, [Online], available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02019L0944-20251012>.

5. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2023), *Pro vstanovlennia hranychnykh tsin na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 27 chervnia, No. 1126, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-vstanovlennya-granichnih-cin-na-rinku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rinku-ta-balansuyuchomu-rinku>.

6. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuiе derzhavne rehuliuвannia u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2023), *Pro hranychni tsyny na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 9 lystopada, No. 2099, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuyuchomu-rynku>.
7. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuiе derzhavne rehuliuвannia u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2024), *Pro hranychni tsyny na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 20 travnia, No. 949, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuyuchomu-rynku-2>.
8. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuiе derzhavne rehuliuвannia u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2025), *Pro hranychni tsyny na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 27 travnia, No. 796, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuyuchomu-rynku-4>.
9. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuiе derzhavne rehuliuвannia u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2025), *Pro hranychni tsyny na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 25 lypnia, No. 1133, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuyuchomu-rynku-5>.
10. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuiе derzhavne rehuliuвannia u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2026), *Pro hranychni tsyny na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 16 sichnia, No. 70, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-granichni-cini-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuyuchomu-rynku-6>.
11. Natsionalna komisiia, shcho zdiisniuiе derzhavne rehuliuвannia u sferakh enerhetyky ta komunalnykh posluh (2026), *Pro hranychni tsyny na rynku «na dobu napered», vnutrishnodobovomu rynku ta balansuiuchomu rynku*, Postanova vid 23 kvitnia, No. 621, [Online], available at: <https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-hranychni-tsyny-na-rynku-na-dobu-napared-vnutrishnodobovomu-rynku-ta-balansuiuchomu-rynku>.
12. OECD (2025), *OECD Regulatory Policy Outlook 2025*, OECD Publishing, Paris, 233 p., doi: 10.1787/56b60e39-en.
13. Ondřejek, P. and Horák, F. (2024), «Proportionality during Times of Crisis: Precautionary Application of Proportionality Analysis in the Judicial Review of Emergency Measures», *European Constitutional Law Review*, Vol. 20, No. 1, pp. 27–51, doi: 10.1017/S1574019624000051.
14. Molloy, S. (2021), «Approach with Caution: Sunset Clauses as Safeguards of Democracy?», *European Journal of Law Reform*, Vol. 23, No. 2, pp. 147–166, doi: 10.5553/EJLR/138723702021023002001.
15. Costa, F. and Gerard, F. (2021), «Hysteresis and the Welfare Effect of Corrective Policies: Theory and Evidence from an Energy-Saving Program», *Journal of Political Economy*, Vol. 129, No. 6, pp. 1705–1743, doi: 10.1086/713729.
16. Dziuba, H.M. (2026), «Dynamichni kliuchovi pokaznyky efektyvnosti yak instrument adaptivnoho derzhavnoho upravlinnia: metodolohiia, ryzyky, mozhlyvosti implementatsii v Ukraini», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 1 (115), pp. 162–169, doi: 10.26642/ema-2026-1(115)-162-169.

Конфлікт інтересів: Антонова Л. В. є членом редакційної колегії журналу. Для забезпечення незалежності редакційного процесу рукопис розглядався редактором, який не мав конфлікту інтересів з автором. Автор не брав участі у відборі рецензентів, процесі рецензування та прийнятті рішення щодо публікації статті. Рукопис пройшов стандартну процедуру подвійного сліпого рецензування.

Дата першого надходження статті до видання: 20.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті 12.10.2026